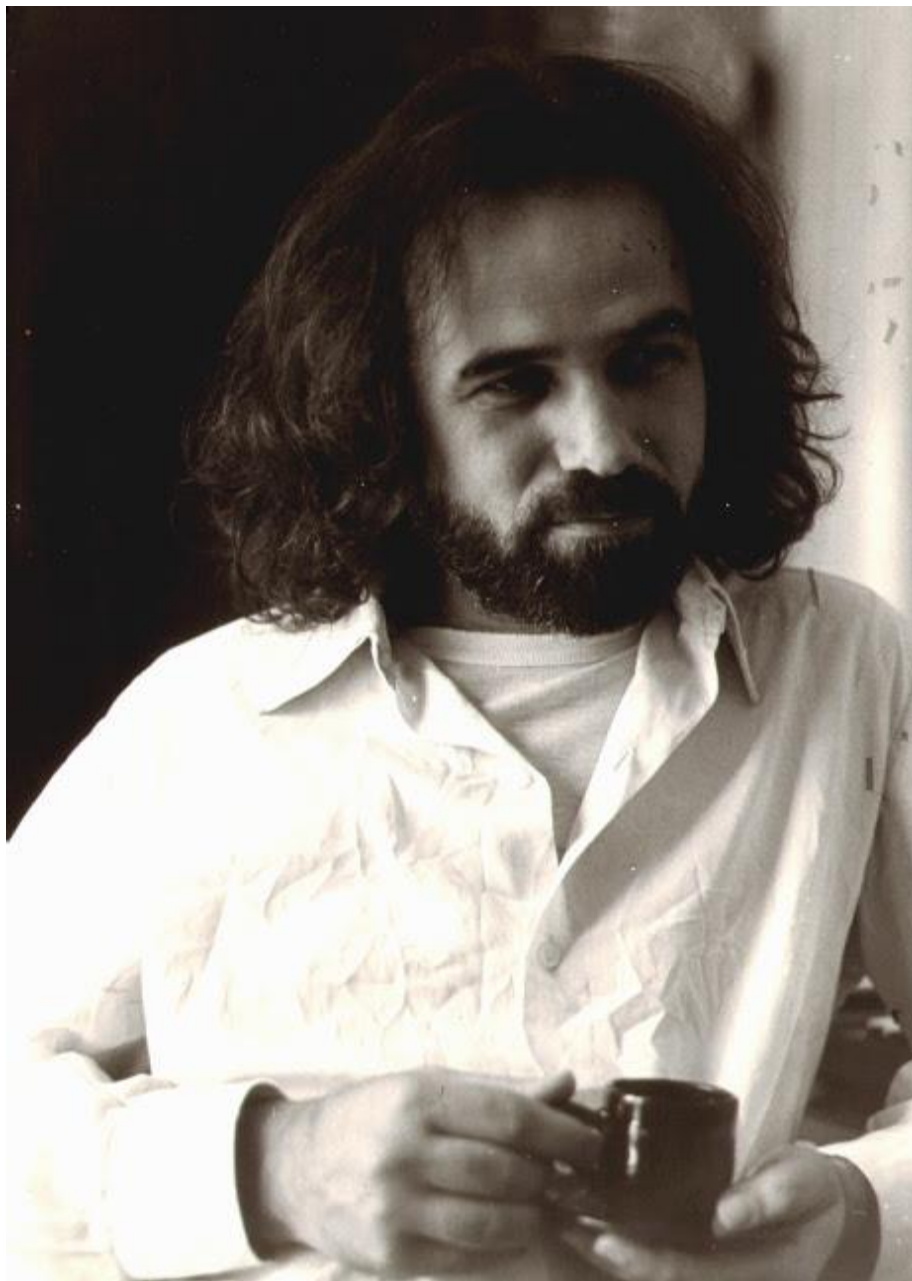

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΥΦΑΝΤΗ, ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ

[<http://evaristocultural.com.ar/2015/06/09/allilouhia-entrevista-a-yannis-yfantis/>]

(Με την ευκαιρία της έκδοσης του βιβλίου του “Ναός στον Κόσμο” στα Ισπανικά από τος εκδόσεις audisea του Μπουένος Άιρες):

Στο σπίτι της Αριάνας, του Γιώργου και του Απόστολου,
Θεσσαλονίκη, 1978 (Φωτ. Γιώργος Τζερτζίνης)

1. Στο ποίημά σας «Έρχομαι», ο ομιλητής (αφηγητής), μεταμορφώνεται καθώς περνά ανάμεσα από διάφορους χώρους και χρόνους που μοιάζουν με καθρέφτη...”:
“Με ρώτησαν από πού έρχομαι. Τί να τους έλεγα; / Δεν θα με καταλάβαιναν / και τότε / θα μ’ οδηγούσανε δεμένο στον ψυχίατρο». Πώς είναι δυνατόν να ρίζουμε φως πάνω σ’ αυτό το άπειρο κουβάρι (νήμα) που ενώνει τα πάντα; Και πάλι, από πού είσαι; Τι έχεις να μας πεις για τις ρίζες σου;

Είναι δυνατόν να ρίζουμε φως πάνω σ’ αυτό το νήμα, αν κατανοήσουμε ότι οι ποιητές δεν είναι πολλοί αλλά ένας (ο Κανένας) που όμως έχει πολλά πρόσωπα και πολλά ονόματα σκορπισμένα στο χώρο και στο χρόνο.

Ο ποιητής άλλο δεν είναι παρά κύματα
του Ωκεανού που τ’ όνομά του είναι Πνεύμα.

Και πάλι, από πού έρχομαι; Ποιές είναι οι ρίζες μου;

Ω ναι: Ας ρίζουμε καλύτερα μια ματιά σ’ ένα από τα βιογραφικά που χρησιμοποιώ:
«Γεννήθηκα δεν ξέρω πότε και πού. Αναζητώντας την ιαματική ομορφιά και την αλήθεια που ελευθερώνει, βρέθηκα στους δρόμους της ποίησης.

*Νά 'μαι εδώ που το Μηδέν δαγκώνει την ουρά του
με ηδονή
και πόνο
νά 'μαι
στο μέσον της Αιωνιότητας
στην αρχή και στο τέλος της».*

Περισσότερες λεπτομέρειες; Δείτε επίσης το ποίημά μου ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
κι ακόμη το ποίημα ΠΑΝΤΑ ΕΔΩ*.

Ακόμα περισσότερες λεπτομέρειες; Γεννήθηκα σε μιαν αγροικία, στη Ραϊνα, κοιλάδα
της Αιτωλίας, (στην Κεντρική-Δυτική Ελλάδα, κοντά στο Ιόνιο Πέλαγος).

Οι γονείς μου είναι βουνίσιοι, καθώς οι προπάπποι μου (νησιώτες ή στεριανοί)
κατέφυγαν στις χαράδρες των βουνών, για να γλυτώσουν όταν οι Τούρκοι εισέβαλαν
στο Βυζάντιο (την Ελλάδα των Μέσων Χρόνων).

Η ασχολία των γονέων μου: Αγρότες και ποιμένες, ενίοτε κυνηγοί, είτε ακόμη και
ψαράδες στον ποταμό Αχελώο και στους παραποτάμους του. (Βεβαίως στις
προγονικές ρίζες μου - από πατέρα και μάνα -, μπορεί να βρει κανείς
ιεροδιδασκάλους, Κλέφτες, Αρματωλούς, τραγουδιστές, αγίους, χορευτές,
περιπλανώμενους).

Για αιώνες, επειδή οι πρόγονοί μου ασκούσαν την τέχνη της υφαντικής, τ' όνομά μου είναι Υφαντής (Weaver ή Webster στ' Αγγλικά, Weber στα Γερμανικά, Glosbe ή Tejedor στα Ισπανικά. Ε ναι, το επώνυμό μου είναι ομηρικό.

Βεβαίως, προέρχομαι από την Ελλάδα. Τη σύγχρονη Ελλάδα, τη Βυζαντινή, την Αρχαία. Αλλά το πιο σίγουρο είναι ότι: ΠΑΙΣ ΕΙΜΙ ΓΑΣ ΚΑΙ ΟΥΡΑΝΟΥ ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΟΣ, όπως μας λένε οι Ορφικοί.

Λέω ποιος είμαι, σύμφωνα με την συμβατική γλώσσα που έχουν οι άνθρωποι για να συνηγορούνται. Όμως, βαθύτερα και πιο υπεύθυνα, δεν ξέρω ποιος είμαι, τί είμαι, ούτε γνωρίζω τι συμβαίνει με ό, τι με περιβάλλει ως κόσμος.

2. Ο Ήλιος και το Φεγγάρι, έχουν μια δυναμική παρουσία στην ποίησή σας. «Κι άνοιγε πάνω ο ουρανός μ' όλα τα ζώα του και τ' άστρα». Ποιοί μυστικοί δεσμοί μας ενώνουν με αυτό τον αστρικό χάρτη;

Σκέφτομαι ότι η υμνητική εβραϊκή λέξη «αλληλουία» γίνεται πλήρως κατανοητή αν αποδεχτούμε πως είναι η ελληνική λέξη «αλληλουχία». «Αλληλουχία» σημαίνει ότι το κάθε τι περιέχει τα πάντα και περιέχεται από τα πάντα. Αλληλουχία σημαίνει ότι το κάθε τι έχει σχέση με τα πάντα και τα πάντα έχουν σχέση με το κάθε τι. Κι εντέλει όλοι κι όλα είμαστε ΕΝΑ.

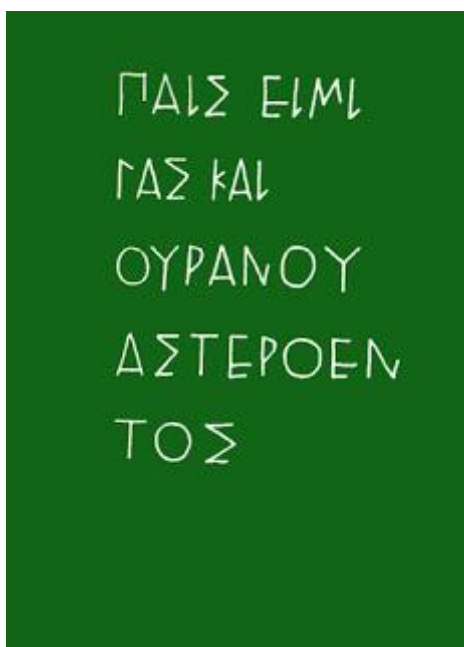
{ {Αλλά τί είναι ο Ήλιος; Ένας φωτεινός δίσκος με ακτίδες που τα λουλούδια όντας παιδιά του τείνουν να του μοιάσουν; Μια φωτεινή σφαίρα που ολοι οι καρποί όντας παιδιά του τείνουν να του μοιάσουν; Ο αρχηγός του πλανητικού συστήματος; Νομίζω ότι ο Ήλιος είναι όλο το πλανητικό σύστημα. Οι πλανήτες κι εμείς είμαστε μέλη του. Το αίμα του τρέχει στις φλέβες μας αλλού κίτρινο, αλλού κόκκινο, αλλού πράσινο. Είναι η καρδιά και ο νους ημών των μελών του. Τον βλέπουμε έξω από εμάς, μα στην πραγματικότητα, είναι ο πυρήνας του σώματος που αποτελείται απ' ολόκληρο το πλανητικό σύστημα, και, απ' ότι υπάρχει πάνω σε αυτό το πλανητικό σύστημα. Η Γη και ότι βρίσκεται σ' αυτήν είναι μέλος του σώματος που ονομάζουμε Ήλιο.

Και η Σελήνη; Ένας δορυφόρος της Γης; Αλλά έχει πρόσωπο. Αν ήταν μακρύτερα δεν θα την βλέπαμε ως πρόσωπο. Αν ήταν κοντύτερα δεν θα τη βλέπαμε ως πρόσωπο. Είναι ακριβώς στην απόσταση που μπορούμε να τη βλέπουμε ως πρόσωπο. Δεν είναι μαγικός ο κόσμος μας; Το πρόσωπό μας-Ήλιο δεν μπορούμε να το κοιτάξουμε, όμως το πρόσωπό μας-Σελήνη μπορούμε να το κοιτάξουμε.

Και τ' άστρα; Είναι το ίδιο μας το πρόσωπο, είναι τα μόρια του ίδιου του σώματός μας όταν κοιτάξουμε στον καθρέφτη του κενού. Όταν κοιτάξουμε τον εαυτό μας ο οποίος είναι μια ψευδαίσθηση τόσο πλήρης, ώστε να την προσλαμβάνουμε ως απόλυτη πραγματικότητα. Κι όπως ακριβώς δεν γνωρίσαμε ποτέ τον εαυτό μας όπως πράγματι είναι, έτσι και με τ' άστρα. Τα περισσότερα από τ' άστρα που βλέπουμε είναι ήδη εξαφανισμένα κι εμείς βλέπουμε ως άστρα το φως που κάποτε ξεκίνησε από αυτά προς εμάς. Και υπάρχουν άστρα που ζουν αυτή τη στιγμή, αλλά εμείς δεν τα βλέπουμε διότι το φως τους δεν έχει φτάσει ακόμη ως εμάς. Έχουμε να κάνουμε μ' έναν εαυτό που δεν υπάρχει κι εμείς τον βλέπουμε ως υπάρχοντα. Κι έχουμε να κάνουμε μ' έναν εαυτό που υπάρχει μα εμείς δεν τον βλέπουμε ως υπάρχοντα. Ο κόσμος είναι μαγικός κι εγώ ένας μαγεμένος, ένας Χαζός που υπάρχει και δεν υπάρχει, κινούμενος ανάμεσα στους άπειρους εαυτούς που τον περιβάλλουν. Κι αν θα

μιλούσα πλήρως επιστημονικά, το φως κοιτάζει το φως και του δίνει διάφορα ονόματα. «Δεν ξέρω πια να μιλήσω μήτε να συλλογιστώ»}}.

3. Ένας συγκεκριμένος μυστικισμός αντηχεί στην ποίησή σας (ποιητική σας). Είστε θρήσκο άτομο;

Ένας κριτικός έγραψε ότι «την ποίηση του Υφαντή τη διατρέχει ένας φυσιοκρατικός μυστικισμός». Κι ακόμα, την ποίησή μου την διατρέχει λέω εγώ, το δίστιχο που υπάρχει στο πρώτο μου βιβλίο, το «Μανθρασπέντα»: «Όλα του Μηδενός μεταμορφώσεις είναι, μάγια. / Φόρεσε δαχτυλίδι το Μηδέν και ξόρκισε τη Μάγια». Υπάρχει μυστικισμός στην ποίησή μου αλλά δεν είναι θεολογικός, είναι φυσιοκρατικός. Αυτό θα πει πως τη μόνη θεότητα που αποδέχομαι ως θεότητα είναι η Φύση. Το κάθε τί μέσα σε αυτήν το πλησιάζω λατρευτικά. Ολόκληρη είναι ένας ναός. Είμαι λοιπόν θρήσκος αλλά όχι ως ακόλουθος μιας θρησκείας μα ως πιστός στο ναό του Κόσμου.

Ναι, μερικοί με θεωρούν παγανιστή ή δωδεκαθεϊστή. Τι ακριβώς εννοούν λέγοντας αυτό, καλά δεν γνωρίζω. Γιατί θα μου ήταν αδύνατο να υπαχθώ σ' ένα καινούργιο ιερατείο, σαν τα ήδη υπάρχοντα, όπου, ως επί το πλείστον, κυριαρχεί ο δογματισμός, οι εξ αποκαλύψεως αλήθειες και ο φασισμός. Εγώ πιστεύω πως οι αρχαίες ελληνικές θεότητες, άλλο δεν είναι παρά οι μορφοποιημένες, αιώνιες και κυρίαρχες όψεις, της Φύσεως.

Ναι, στον καιρό της Χούντας, όταν χρειάστηκε να δηλώσω θρήσκευμα (αν και με βάφτισαν οι γονείς μου Χριστιανό Ορθόδοξο), δήλωσα πανθεϊστής. Εδώ και χρόνια όμως το βρίσκω πιο σοφό να δηλώνω αγνωστικιστής, που θα πει ότι δηλώνω άγνοια για ό, τι δεν μπορώ να γνωρίζω. Στέκω σε απόσταση απ' όλες τις θρησκείες, μα συνάμα, έχω τη χαρά να παίρνω από αυτές χωρίς κανένα δισταγμό εκείνο που μου αρέσει. Από τη μια λοιπόν είμαι ο κατ' εξοχήν θρήσκος κι από την άλλη ο εντελώς άθρησκος.

4. Το ποίημα «Πως ζούμε μυθικά μας διαφεύγει» αποτελεί ένα από τα καλύτερα ποιήματα στο «Ναό του Κόσμου». Τι θέση κατέχουν οι μύθοι στην εποχή μας;

Τα ενδύματα και τα ονόματα των ηρώων ενός μύθου, μπορεί ν' αλλάζουν από εποχή σ' εποχή, μα ο πυρήνας του μύθου μένει πάντα ο ίδιος. Τους μύθους τους βρίσκω στα βιβλία των ανθρώπων, αλλά την ερμηνεία τους τη βρίσκω στο Βιβλίο του Κόσμου και στη ζωή. Στο φυτό δρακοντιά, λόγου χάριν, τα φύλλα έχουν σχήμα κεφαλής δράκοντα και το άνθος του είναι ένα φαλλοφόρο κρίνο. Έτσι, σ' ένα μόνο φυτό, σε μια και μόνο σελίδα του βιβλίου-Κόσμος, βλέπω γραμμένη όλη την ιστορία της πτώσεως του ανθρώπου (όπως τη θέλει η Βίβλος), που αρχίζει μ' ένα φίδι, και της ανορθώσεώς του, που γίνεται με την προσφορά ενός κρίνου σε μια παρθένο. Κι ακόμη, οι ληστές που συνάντησε ο Θησέας είν' εδώ, τους βλέπω, τους ακούω, μαθαίνω γι' αυτούς κάθε μέρα. Το άδικο που διατρέχει την Ιλιάδα συμβαίνει σήμερα, τώρα, εδώ. Ο Κύκλωπας που βλέπει τα πράγματα μ' ένα μάτι μπορεί να είναι στη γειτονιά μας. Ο πολύτροπος Οδυσσέας που αντιμετωπίζει όλα τα σημεία και τα τέρατα, είν' εδώ. Οι μνηστήρες που διεκδικούν ως δικό τους ό, τι εκείνος έφτιαξε είν' εδώ. Οι μύθοι ερμηνεύουν τη ζωή μας και η ζωή μας ερμηνεύει τους μύθους καθημερινώς.

5. Κατά ποίαν έννοια θα λέγατε ότι «ζούμε μέσα στον άχτιστο ναό του κόσμου;».

Κατά την έννοια που μας δίνει ο Ηράκλειτος κι όλοι σχεδόν οι φυσικοί φιλόσοφοι της ελληνικής αρχαιότητας (Προσωκρατικοί). Κι ακόμη κατά την έννοια που μας δίνουν οι φυσιοκρατικοί σοφοί της Κίνας, οι Ταοϊστές. Μας λέγει λοιπόν ο Ηράκλειτος: «τον κόσμο τούτο, κι όλους τους άλλους κόσμους που περιέχονται σ' αυτόν, δεν τον έχτισε κανένας θεός και κανένας άνθρωπος. Υπήρχε από πάντα και υπάρχει και θα υπάρχει πάντα, αιώνια φωτιά, που λιγοστεύει ως ένα βαθμό και αυξάνει ως ένα βαθμό».

Είναι ο χωρίς αρχή και τέλος Κόσμος, η Φύση, και για τον ποιητή ο «άχτιστος ναός», ο ναός που δεν χτίστηκε από κανέναν. Γιατί, πώς μπορώ να λέω κτίσμα και δημιουργήμα, κάτι που την αρχή του και το τέλος του δεν γνωρίζω, κάτι που κατ' ελάχιστον μόνο αντιλαμβάνομαι; Είναι ύβρις να καθορίζω αυτό που αδυνατώ να καθορίσω.

6. Σ' ένα καταπληκτικό ποίημά σας ένα μικρό κορίτσι κατορθώνει να νικήσει ένα τέρας, χρησιμοποιώντας ένα στοιχείο κλειδί: έναν καθρέφτη. Ποιά είναι η θέωρησή σας (αντίληψη) για την έννοια του τερατώδους;

Τερατώδες είναι το μορφοποιημένο ακατανίκητο κακό. Ακατανίκητο για τα μέτρα του κοινού ανθρώπου. Γιατί ο ήρωας (η δύναμη της αλήθειας), και το παιδί (η δύναμη της αθωότητας), έχουν τον τρόπο να το εξοντώσουν.

Όμως το τέρας, στην πραγματικότητα αυτοεξοντώνεται. Καθώς αποκτά τέτοιες διαστάσεις, που ξεπερνούν τα όρια του όντος που μπορεί να έχει αυτοεπίγνωση, αρχίζει να νομίζει ως ξένα τα δικά του μέλη και τα καταστρέφει. «Η υπερβολή φέρνει υπερβολή». Και η υπερβολή νικείται μόνο από την υπερβολή. Ακόμη και στον

καθρέφτη του κοριτσιού, εκείνο που σκοτώνει το τέρας, είναι το υπερβολικό ον που το τέρας αντικρύζει στον καθρέφτη για πρώτη φορά.

TEMPLO DEL MUNDO
YANNIS YEANTÍS

Traducción
Mario Domínguez Parra

Το εξώφυλλο του βιβλίου ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ στα Ισπανικά,
όπως το σχεδίασε ο Marco Zanger.

7. «Κάθομαι κάτω απ' το πουρνάρι δίχως σκέψεις. / Τάχα γιατί να σκέφτομαι; τριγύρω μου υπάρχουν / ενσαρκωμένες σκέψεις τόσο όμορφες / που βλέποντάς τες με γεμίζουν ευφροσύνη». Πώς αντιλαμβάνεστε τη σχέση μεταξύ σκέψης γλώσσας και εικόνας;

Συγγνώμη, αλλά, δεν κατανοώ την ερώτηση. Ίσως η απάντηση να υπάρχει στο ίδιο το ποίημα. Θεωρώ το ποίημα τούτο «μυστικό», που εκφράζει ό, τι εκφράζει με πολλή απλότητα, που όμως είναι αμετάδοτη.

8. Στα όρια της λογοτεχνίας, ποιοι συγγραφείς έχουν ασκήσει την μεγαλύτερη επιρροή πάνω στη δουλειά σας;

Αν μ' επηρέασαν κάποιοι συγγραφείς σε κάτι είναι τούτο: Να κρατώ από τα γραφτά μου, μόνο εκείνα που μου δίνουν την απόλυτη ικανοποίηση, την ικανοποίηση που είναι ισάξια με την ικανοποίηση που μου δίνουν τα δικά τους γραφτά.

Και βεβαίως μ' επηρέασε ο Πάουντ ως προς τη σχέση ρυθμού και μορφής του ποιήματος. Κι ακόμη θα πρέπει να μ' έχουν επηρεάσει χωρίς να το συνειδητοποιώ, οι

πάντες και ιδιαίτερα ο Καβάφης, ο Έλιοτ, ο Σεφέρης, ο Μπόρχες, οι Μυστικοί της Ανατολής, με τον τρόπο που χωρίς να το επιδιώξουμε μοιάζουμε σε κάποιους συγγενείς μας. Όμως ποιος μ' επηρέασε και γράφω τολμηρότατα ερωτικά ποιήματα που εκείνοι δεν έγραψαν; Ποιος μ' επηρέασε να γράφω τολμηρότατα σατυρικά ποιήματα που εκείνοι δεν έγραψαν; Ο ποιητής γεννιέται, δεν γίνεται. Αν γινόταν, τότε όλα τ' αδέρφια μου θα ήσαν ποιητές. Ζήσαμε γύρω από το ίδιο τζάκι, τρώγαμε τα ίδια φαγητά, ακούγαμε τις ίδιες ιστορίες, κι όμως, μόνο εγώ έγινα ποιητής, κι αυτό γιατί γεννήθηκα ποιητής.

{{Αλλά μπορώ να πω ποιους συγγραφείς αγάπησα ιδιαίτερώς, και ποιούς νοιώθω την ανάγκη να διαβάζω και να ξαναδιαβάζω.

Αγάπησα πολύ όλους τους κύκλους της Ελληνικής Μυθολογίας. Κι ακόμη: Τον Όμηρο, τον Ησίοδο, τη Σαπφώ, τους Προσωκρατικούς Φιλοσόφους, τον Ηρόδοτο, τους τραγικούς, τους λυρικούς, τους κυνικούς της Ελλ. Αρχαιότητας, τα ποιήματα των αγνώστων ποιητών της Μεσαιωνικής Ελλάδας, τα παραμύθια της κι όλους τους μεγάλους ποιητές της Νεότερης Ελλάδας, από τον Βιτσέντσο Κορνάρο και τον Σολωμό, μέχρι τον Καβάφη, τον Καζαντζάκη, τον Ρίτσο, τον Βάρναλη, τον Καββαδία, τον Ελύτη, τον Γκάτσο, τον Καρυωτάκη, τον Σεφέρη...

Από τους ξένους αγάπησα τα Ερωτικά Λυρικά της Αρχαίας Αιγύπτου. Αγάπησα την Βίβλο, (κυρίως τη Γέννηση, την Έξοδο, μερικούς ψαλμούς του Δαβίδ, τον ανυπέρβλητο σε σοφία Εκκλησιαστή του Σολομώντα, και το αποδιδόμενο επίσης σ' αυτόν Άσμα Ασμάτων, τα Ευαγγέλια, την Αποκάλυψη και κάποια αποσπάσματα του Παύλου). Αγάπησα πολύ επίσης τη Μαχαμπαράτα, και κυρίως το κομμάτι της εκείνο που λέγεται Μαγκαβάτ Γκιτά. Πολλά επεισόδια από τις Χίλιες και μία Νύχτες. Τους Κινέζους Ταοιστές. Τους Ιάπωνες Ζεν.

Ύστερα, αγάπησα την Αρχαία Έδδα των Ισλανδών, τον Λι Γάι Πο, τον Ομάρ Χαγιάμ, τον Ντάντε, τον Σέξπιρ, τον Ουγκώ, τον Ουίτμαν, τον Ρεμπώ, τον Ντοστογιέφσκι, τον Τολστόι, τον Λόρκα, τον Έρμα Έσσε, τον Τόμας Μαν (Τόνιο Κρέγκερ), τον Έλιοτ, τον Πάουντ, τον Ίβαν Γκολ, τον Χέμινγουέη (Ο γέρος και η θάλασσα), τον Καμύ (Ο ξένος), τον Μπόρχες, τον Μάρκες, τον Πεσόα, τον Ναζίμ Χικμέτ, τον Μπρεχτ, τους Βούλγαρους συγγραφείς Εμιλιάν Στάνεφ και Άντον Ντόντσεφ.

(Ο, τι καλύτερο βρήκα στην Ανατολή -σούφι, Ινδουιστές, Ταοιστές, Ζεν- το συγκέντρωσα σ' ένα βιβλίο μου που ονομάζεται «Μυστικοί της Ανατολής». Ό, τι κατάφερα να μεταφράσω καλά απ' όλο τον κόσμο, το συγκέντρωσα σ' ένα βιβλίο μου που ονομάζεται «Ο κήπος της ποίησης»).

Μ' αν ήταν να πάρω μερικά βιβλία σ' ένα νησί όπου θα ήμουν εξόριστος (καθώς λένε) θα έπαιρνα τις δύο ανθολογίες μου που μόλις προανάφερα, κι ακόμη, την Ιλιάδα, την Οδύσσεια, τον Καβάφη, την Έρημη Χώρα (Τ.Σ. Έλιοτ), και, το βιβλίο "Ο Γέρος και η Θάλασσα" (Χέμινγουέη).

9. Η«ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ» κηρύττει τα ακόλουθα: «Αν είναι που οι μισοί ξενιτευτήκαμε/ αν είναι που δεν έχουμε μια σιγουριά/ και δεν χορταίνουμε ξεκούραση και ύπνο και φαϊ, / δεν είναι που είμασταν οι τυχεροί / είναι που μας

ληστεύοανε και μας ληστεύουν...». Κατά τη γνώμη σας ποια είναι η πολιτική και κοινωνική αξία της ποίησης;

Κάνει τους ανθρώπους να ξεχνούν και ν' αποφεύγουν τα ποταπά, συνάμα δε να θυμούνται και να πράττουν τα υπέροχα. Κάνει τους ανθρώπους να ερωτεύονται την δικαιοσύνη και να μισούν την αδικία. Κάνει να φυτρώσει μέσα στους ανθρώπους αυτό που έχουν ως σπόρο μα διστάζει να φυτρώσει. Κάνει τους ανθρώπους να ξαναβρίσκουν την ιαματική ομορφιά και την αλήθεια που ελευθερώνει. Κάνει τους ανθρώπους να βρίσκουν το πολύ στο ελάχιστο, και το Παν στο Τίποτε.

10. Ποια είναι η γνώμη σας σε σχέση με την σημερινή πολιτική και κοινωνική κατάσταση στη χώρα σας;

Εδώ και πέντε χρόνια περνάμε μία οικονομική κρίση. Κι εντέλει πριν τρεις μήνες βγάλαμε μιαν αριστερή κυβέρνηση. Αυτό που βλέπουμε, όλοι όσοι θέλουμε να βλέπουμε, είναι πως οι αξιωματούχοι μιας πλήρως παρηκμασμένης, μη δημοκρατικής πλέον Ε.Ε., μαζί με τους ντόπιους απατεώνες, θέλουν να φέρουν αυτή την κυβέρνηση, στη δύσκολη εκείνη κατάσταση που θ' αναγκαστεί να πάρει μέτρα αντίθετα με τις εξαγγελίες-επιθυμίες της, ώστε να την εξευτελίσουν και να την βγάλουν από τη μέση. Κι ούτε που νοιάζονται για τον ελληνικό λαό. Είναι μια άλλη εκδοχή της περίπτωσης Αλλιέντε, που τον κατατσάκισαν μαζί με τον λαό του, οι ΗΠΑ με τη συνεργασία των φασιστών της Χιλής.

Και σκεφτείτε το εξής απλό: Η χώρα που ηγείται της Ε.Ε., μας χρωστά αναγκαστικό κατοχικό δάνειο, που υπερβαίνει το λεγόμενο χρέος μας. Και δεν μας το επιστρέφει, προβάλλοντας το δίκαιο του ισχυροτέρου. Κι ακόμη αυτή η χώρα κατά τη ναζιστική κατοχή, μας ρήμαξε, τόσο με την βάρβαρη κακοποίηση και τις εκτελέσεις αμάχων, όσο και με την πλήρη οικονομική καταστροφή. Όλες τις χώρες που έβλαψε τις αποζημίωσε, μόνο την Ελλάδα δεν αποζημίωσε.

Κι ακόμη σκεφτείτε μόνο τούτο το απλό: Ότι κάθε φορά που ο λαός μας έμπαινε στην πορεία της δημοκρατίας και της προκοπής, επενέβαιναν οι ντόπιες και ξένες δυνάμεις για να ανακόψουν αυτή την πορεία. Το 1967, ανέκοψαν αυτή την πορεία με τη δικτατορία των Συνταγματαρχών. Το 1977 ανέκοψαν αυτή την πορεία με μιαν άλλου είδους ιδιόμορφη δικατατορία, στηρίζοντας κυβερνήσεις που υπονόμευαν την ανεξαρτησία της χώρας, τον πολιτισμό, την οικονομία και πάνω απ' όλα την ψυχολογία του λαού της.

Είναι μεγάλο το φορτίο, όταν είσαι ποιητής σε μια χώρα, όπου η αδικία, το χόμπυ των ξένων και ντόπιων κακοποιών, μονιμοποιήθηκε.

*** ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ**

I

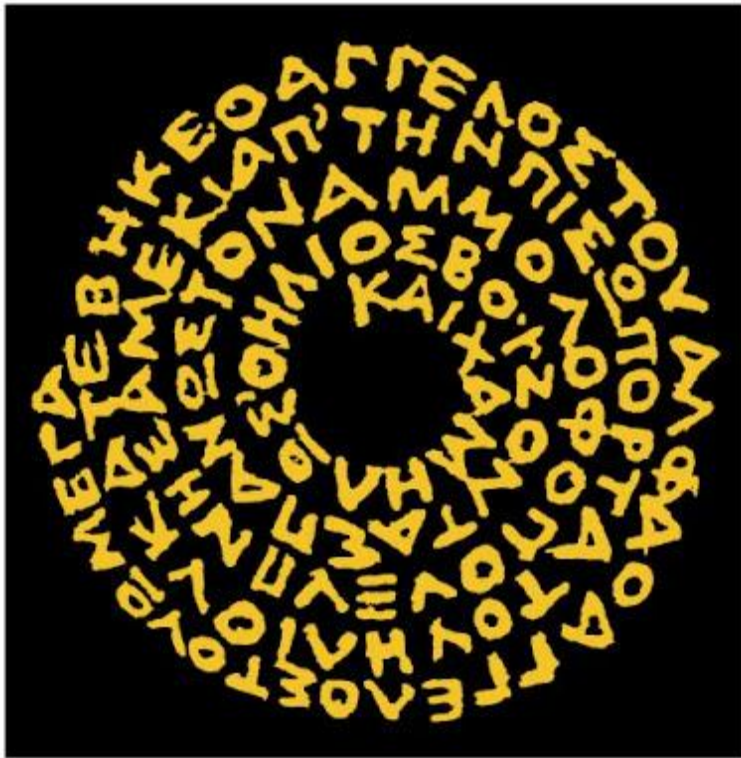
Έρχεται η φωνή μου άνεμος του απείρου.
Έρχεται η φωνή μου φορτωμένη την
αρσενική
Γύρη των άστρων· έρχεται
Στο λουλούδι του νου σου.

II

Έρχομαι από την άκρη μιας
Αιωνιότητας.
Με προβιά και με έκσταση
Μ' ένα κομμάτι σεληνόφωτο στο μέτωπο
και μ' ένα κέρατο στη ζώνη
Με μνήμες από πάχνη κι από φωτιά
Έρχομαι από την άκρη μιας
Αιωνιότητας.
Άφησα τα χνάρια μου πάνω στον
Πηλό
Του φωτός.
Φόρεσα τη θωριά του νερού.
Φόρεσα τη δυσκινησία των οστρακόδερμων.
Βόσκησα τους ανέμους κι εξημέρωσα τους ήχους.
Έζησα του λύκου την έκσταση
Μπροστά στον πάγο και τη φωτιά.
Έρχομαι από την άκρη μιας
Αιωνιότητας.
Έρχομαι από την έρημο των άστρων.

III

Έρχομαι από την έρημο των άστρων.
Μοναχικός βαδίζω ερημώνοντας το μέλλον.
Στερεύουν οι πηγές της πλάνης τα πάντα ξηραίνονται.
Πλούσια απλώνεται η άμμος και μονάχα η άμμος
Χώρος για περισσότερη σκέψη
Χώρος για περισυλλογή κι ελευθερία
Χώρος του άδειου και της φωτιάς.
Έρχομαι από 'κει όπου πηγαίνετε
Έρχομαι από την έρημο των άστρων.
Μοναχικός φυτρώνω μες στην έρημο των λαών. Ωριμος
Ήλιος
Γέρνω από γύρη σοφίας.

ΠΑΝΤΑ ΕΔΩ

Δεν υπάρχει θέμα· βρίσκομαι εδώ· βρίσκομαι πάντα εδώ.

Έγραφα το Τραγούδι του Αρπιστή στα 2000 π.Χ. στην Αίγυπτο.

Έγραφα την Οδύσσεια στα 800 π.Χ. στην Ιωνία.

Έγραφα το Ταό Τε Κιγκ στα 600 π.Χ. στην Κίνα.

Έγραφα τον 11ο αιώνα στο Ικόνιο το Μαθναβί ι Μαναβί.

Τέλειωσα στη Ραβέννα εξόριστος την Κωμωδία που ο Βοκκάκιος την είπε Θεία.

Έγραφα τη Γυναίκα της Ζάκυνθος

Τα Τέσσερα Κουαρτέττα

Την Κίχλη

Το Μανθρασπέντα.

Δεν υπάρχει θέμα· βρίσκομαι εδώ· βρίσκομαι πάντα εδώ.